

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjednici, gospođi Danijeli Đurđević

PRIMLJENO:	24.6	20 22	GOD.
1 KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/22-33		
EPA:			
SKF IČENICA:	PRILOG:		

Na osnovu čl. 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, **potpredsjedniku Vlade i ministru kapitalnih investicija, Ervinu Ibrahimoviću**, postavljam sledeće

POSLANIČKO PITANJE

Gospodine Ibrahimoviću,

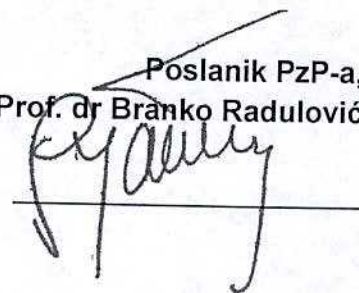
od učinka Ministarstva kapitalnih investicija u velikoj mjeri zavisice ekonomska i ukupna održivost Crne Gore. Prioritet je sektor energetike. Šta planirate da uradite u ovom sektoru i kojom dinamikom?

Obrazloženje ću dati na samoj sjednici.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

Podgorica,
24. jun 2022. godine

Poslanik PzP-a,
Prof. dr Branko Radulović

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	30. 6.	2022	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	02-61-2/22-33/2		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:			PRILOG:

CrnaGora
Ministarstvo kapitalnih investicija

Adresa: Rimskitrč 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 124

Broj: 01-111/22- 7797/2

Podgorica, 27. jun 2022. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PODGORICA

Uvaženi,

U skladu sa Poslovníkom Skupštine Crne Gore, u prilogu dostavljamo odgovor na poslaničko pitanje poslanika Branka Radulovića koje je postavljeno u pisanoj formi prije sjednice Skupštine Crne Gore, zakazane za 27. jun 2022. godine.

S poštovanjem,

mr Ervin Ibrahimović
MINISTAR

Broj: 01-011/22- 7797/2

Podgorica, 27. jun 2022. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PREDMET: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika Branka Radulovića

Prije sjednice Skupštine Crne Gore zakazane za 27. jun 2022. godine, poslanik **Branko Radulovića** je u pisanoj formi postavio sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

Gospodine Ibrahimoviću,

Od učinka Ministarstva kapitalnih investicija u velikoj mjeri zavisiće ekonomska i ukupna održivost Crne Gore. Prioritet je sektor energetike. Šta planirate da uradite u ovom sektoru i kojom dinamikom?

Na postavljeno pitanje, Ministarstvo kapitalnih investicija daje sljedeći

ODGOVOR

Uvaženi poslaniče Raduloviću,

Poznata pretpostavka u savremenoj teoriji je da sektor energetike jedne države ne smije biti usko grlo njenog ekonomskog i opšteg društvenog napretka. U našoj državi, značaj energetike i odgovornost nosilaca njenog razvoja je posebno veliki, jer Crna Gora raspolaže izuzetnim energetske potencijalima. Za savremeni razvoj, naročito su važni obnovljivi resursi, na koje se, sasvim je izvjesno, možemo u potpunosti osloniti u najskorijoj budućnosti.

Globalne krize, poput aktuelnih – pandemije korona virusa i ruske agresije na Ukrajinu, daju i konkretnu potvrdu opravdanosti našeg strateškog opredjeljenja, da kroz iskorićenje raspoloživih energetske potencijala postignemo uveznu energetske nezavisnost i sigurnost snabdijevanja energijom. Dužnost i nas u izvršnoj i vas u zakonodavnoj vlasti je da stvorimo uslove da energija bude priuštiva i dostupna svima u Crnoj Gori. Posebno moramo povesti računa o ranjivim kategorijama.

Što se tiče aktivnosti Ministarstva u ovoj oblasti, važno je imati na umu da energetika počiva na dugoročnim procesima, koji ne trpe nagle promjene, već zahtijevaju pažljivo osmišljenu strategiju i kontinuitet u realizaciji.

Na planskom nivou, skladu sa Zakonom o energetici pristupili smo izradi prvog Nacionalnog energetske i klimatske plana. U pripremi nacrtu ovog strateškog dokumenta učestvuje i ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine i klimatske promjene. To će biti plan razvoja energetske sektora Crne Gore, koji će imati za cilj da zadovolji potražnju za energijom, obezbjeđujući sprovođenje zelene energetske tranzicije i minimalni negativni uticaj energetske sektora na klimatske promjene. Ovaj dokument će, između ostalog, sadržati

ciljeve Crne Gore koji se odnose na emisiju gasova sa efektom staklene bašte, korišćenje energije iz obnovljivih izvora i energetske efikasnost. U prethodnom periodu je za izradu ovog dokumenta bila obezbijeđena značajna podrška od strane Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ) i Sekretarijata Energetske zajednice. Rok za dostavljanje finalne verzije Nacionalnog energetskog i klimatskog plana Evropskoj komisiji je 30.06.2024. godine.

Energija postaje sve traženiji i sve skuplji proizvod na regionalnom i evropskom tržištu. Zato svako od nas u dijelu svoje odgovornosti moramo intenzivno raditi na stvaranju uslova za realizaciju prioriternih energetskih projekata.

Ministarstvo je sa punom posvećenošću nastavilo aktivnosti na stvaranju uslova za izgradnju akumulacione Hidroelektrane Komarnica, instalisane snage 171,9 MW i ukupne godišnje proizvodnje oko 213 GWh. Vlada Crne Gore je u avgustu 2020. godine dodijelila koncesioni akt, Elektroprivredi Crne Gore, u martu 2022. godine donijela je odluku o davanju koncesije EPCG za korišćenje hidropotencijala rijeke Komarnice, radi izgradnje i eksploatacije HE Komarnica, a na sjednici održanoj 23.06.2022. godine prihvatila Predlog ugovora o koncesiji za korišćenje prirodnih bogatstava, radi izgradnje, održavanja i korišćenja hidroelektrane Komarnica, nakon čega je isti i zaključen. Značaj HE Komarnica prepoznat je u Ekonomskom i investicionom planu za Zapadni Balkan, koji je Evropska komisija usvojila u oktobru 2020. godine. Ovim planom predviđena je podrška za projekte iz oblasti obnovljivih izvora energije, među kojima je i projekat izgradnje HE Komarnica.

Pokrenute su i aktivnosti na projektu izgradnje male HE Otilovići, instalisane snage 2,96 MW i planirane godišnje proizvodnje oko 11 GWh. U vezi sa tim, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 23.06.2022. godine donijela odluku o davanju koncesije EPCG za izgradnju male HE Otilovići. Planirano je da se ugovor o koncesiji zaključi sa EPCG, nakon što se usaglasila njegov konačni tekst. Davanje koncesije za izgradnju HE Komarnica i male HE Otilovići bez objavljivanja javnog oglasa Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić, kao privrednom društvu u kojem država ima više od polovine akcija, vrši se u skladu sa Zakonom o koncesijama.

U toku je i realizacija projekta izgradnje Vjetroelektrane Gvozd, ukupne instalisane snage 54,6 MW i očekivane godišnje proizvodnje oko 150 GWh. Izgradnja ove vjetroelektrane planirana je na lokaciji Gvozd na Krnovskoj visoravni, na teritoriji Opštine Nikšić. Projekat zajednički realizuju kompanije EPCG i Ivicom Holding GmbH. Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) je ponudila Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić opcije za kreditno finansiranje ovog projekta.

U cilju većeg iskorišćenja potencijala vjetra na crnogorskom primorju, nakon sprovedenog tenderskog postupka zaključen je u avgustu 2020. godine Ugovor o izgradnji vjetroelektrane instalisane snage 100,8 MW na lokaciji Brajčići, na teritoriji opština Budva i Bar. Ugovor je zaključen sa Konzorcijumom WPD Brajčići, u čijem sastavu se nalaze njemačka kompanija WPD AG iz Bremena i "Vjetroelektrana Budva" iz Podgorice. Radi stvaranja prostorno-planskih preduslova za realizaciju ovog projekta, Vlada Crne Gore je 03.03.2022. godine donijela odluku o izradi detaljnog prostornog plana za područje na kojem je predviđena izgradnja VE Brajčići.

Radi se i na stvaranju uslova za izgradnju solarne elektrane SE Briska Gora na lokalitetu Briska Gora na teritoriji Opštine Ulcinj. Nakon završenog tenderskog postupka, u decembru 2018. godine potpisan je ugovor sa konzorcijumom kojeg čine Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, finski Fortum i Sterling & Wilson, a kojim je predviđena izgradnja solarne elektrane instalisane snage 250 MW. Planirano je da se izgradnja solarne elektrane realizuje u dvije faze, i to u prvoj fazi izgradnja elektrane instalisane snage 50 MW i očekivane godišnje proizvodnje oko 90 GWh, a u sledećoj fazi izgradnja drugog dijela elektrane snage 200 MW. Ukupna očekivana godišnja proizvodnja ove elektrane je oko 360 GWh. Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodna finansijska korporacija - IFC (dio grupacije Svjetske

banke) su iskazale zainteresovanost za finansiranje ovog projekta. U cilju realizacije ovog projekta, potrebno je izraditi i usvojiti Izmjene i dopune Prostorno-urbanističkog plana Opštine Ulcinj. Rok za završetak izrade Izmjena i dopuna PUP-a je 12.01.2023. godine, a kao rok za stvaranje uslova za početak realizacije ugovora koji je zaključen sa izabranim investitorom određen je datum 31.03.2023. godine.

Paralelno sa prethodno navedenim velikim kapitalnom projektima, izmjenama Zakona o energetici iz 2020. godine stvoren je zakonski osnov za podsticanje mikroprodukcije električne energije u domaćinstvima i od strane privrednih subjekata. Po tom osnovu, Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je u avgustu 2021. godine pokrenula Projekat „Solari 3000+ i Solari 500+“, objavljivanjem javnog poziva domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za finansiranje projekta. Ovim projektom je planirano instaliranje 3000 solarnih sistema na krovovima objekata za individualno stanovanje i 500 solarnih sistema na krovovima objekata koji su u vlasništvu pravnih lica, čime će se primijeniti koncept kupac-proizvođač u Crnoj Gori. Ovaj koncept podrazumijeva razmjenu električne energije na mjestu konekcije objekta kupca-proizvođača i distributivnog sistema, pri čemu korisnik isporučuje višak proizvedene električne energije u distributivni sistem i preuzima iz distributivnog sistema energiju u skladu sa potrebama njegovog objekta. Maksimalna instalisana snaga predviđena projektom je 28,6 MW, a očekivana godišnja proizvodnja iznosi 44 GWh.

Ministarstvo kapitalnih investicija radi na stvaranju uslova za realizaciju projekta izgradnje solarne elektrane Velje Brdo u Podgorici. Imajući u vidu veliki potencijal sunčevog zračenja na području Podgorice, kao i stvorene prostorno-planske preduoslove, planirano je da se uskoro sprovede tender za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini na lokalitetu Velje Brdo, Opština Podgorica, radi izgradnje solarne elektrane instalisane snage od najmanje 50 MW.

U toku je i projekat ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja, koji ima za cilj unapređenje njenog rada u pogledu poštovanja propisa i standarda EU iz oblasti zaštite životne sredine. Konkretni aktivnosti na terenu, su počele 27.04.2022. godine. Prema informacijama dobijenim iz Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, planirano je da se realizacija projekta završi u prvoj polovini 2025. godine.

EPCG je pokrenula i aktivnosti na ugradnji agregata A8 (snage 65 MVA) u HE Perućica, u cilju povećanja snage i proizvodnje ove hidroelektrane. Planirano je da se ovaj projekat završi u toku 2025. godine. Takođe, u cilju povećanja iskoristivosti raspoloživog hidropotencijala planirano je da se tokom 2025. godine realizuje i projekat „Prevođenje voda rijeke Zete u akumulacije Slano i Krupac“.

Tokom 2019. godine započeo je sa realizacijom i program intenzivne rekonstrukcije i revitalizacije elektrodistributivne mreže na ruralnim područjima, sa fokusom na sjever države. Cilj programa je podići kvalitet napajanja ovih područja električnom energijom na željeni nivo. Ministarstvo će insistirati na ubrzanju realizaciji ove i sličnih aktivnosti jer – svi potrošači električne energije u Crnoj Gori, kada već plaćaju istu cijenu, moraju imati i isti kvalitet usluge – bez obzira na to da li žive u Podgorici, na Cetinju, u Beranama ili Plavu....

U svijetlu ruske agresije na Ukrajinu, posebno su interesantna dešavanja u oblasti prirodnog gasa. Crna Gora već duže vrijeme radi na realizaciji projekta Jadransko-jonskog gasovoda, koji bi uz priključenje na strateške koridore, omogućio i valorizaciju domaćih rezervi gasa iz jadranskog podmorja. Projekat Jonsko-jadranskog gasovoda zajednički realizuju Crna Gora, Albanija, Bosna i Hercegovina i Hrvatska. Istraživanja nafte i gasa u crnogorskom podmorju, nakon loših rezultata prve istražne bušotine, u skladu sa dva ugovora o koncesiji za proizvodnju ugljovodonika koji su zaključeni sa izabranim kompanijama, se nastavljaju.

Prepoznajući značaj uštede energije i energetske efikasnosti za povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom, smanjenje uvozne energetske zavisnosti i postizanje ciljeva

održivog razvoja, intenzivno radimo na realizaciji brojnih programa i projekata u ovoj oblasti. Najvažniji projekti u ovoj oblasti su: unapređenje energetske performansi zdravstvenih, obrazovnih, socijalnih i administrativnih objekata. Takođe, sprovode se mjere energetske efikasnosti u domaćinstvima, čiji je cilj smanjenje troškova grijanja i povećanje komfora u domaćinstvima, kao i razvoj tržišta efikasnih sistema grijanja i hlađenja u Crnoj Gori. Planirano je da se u narednom periodu nastavi realizacija navedenih programa i projekata, za koje je obezbijeđena finansijska podrška međunarodnih finansijskih institucija (Međunarodne banke za obnovu i razvoj, KfW banke).

Dakle, Ministarstvo kapitalnih investicija je u potpunosti svjesno izazova koji su pred nama u oblasti energetike. Intenzivno radimo na realizaciji započetih projekata i otvaramo nove mogućnosti. Ono što je u našoj nadležnosti, biće realizovano bez oklijevanja. Isto očekujemo od svih energetske subjekata u zemlji, kao drugih nadležnih institucija. Aktualna energetska kriza i njeno izvjesno zaoštavanje u drugoj polovini ove godine očekuje punu posvećenost svih.

S poštovanjem,

mr Ervin Ibrahimović
MINISTAR